

แบบรายงานผลการฝึกอบรมฯ ในประเทศ หลักสูตรที่หน่วยงานนอกเป็นผู้จัด

ตามหนังสืออนุมัติที่ กท 0401/757 ลงวันที่ 14 มิถุนายน 2565
ซึ่งข้าพเจ้า ชื่อ นางสาวธนัชชา นามสกุล ศิริธัญญาลักษณ์
ตำแหน่ง นายแพทย์ชำนาญการ สังกัด โรงพยาบาลสิรินธร
กอง กลุ่มงานสูติรีเวชกรรม สำนัก / สำนักงานเขต สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร
ได้รับอนุมัติให้ไปศึกษาในประเทศ
หลักสูตร แพทย์ประจำบ้านต่อยอด อนุสาขามะเร็งวิทยานรีเวช
ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม 2565 - 30 มิถุนายน 2567 จัดโดย สถาบันมะเร็งแห่งชาติ กรมการแพทย์
กระทรวงสาธารณสุข เบิกค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น - บาท (ทุนส่วนตัว)

ขณะนี้ได้เสร็จสิ้นการอบรมฯ แล้ว จึงขอรายงานผลการอบรมฯ ในหัวข้อต่อไปนี้

1. เนื้อหา ความรู้ ทักษะ ที่ได้เรียนรู้จากการอบรมฯ
2. การนำมาใช้ประโยชน์ในงานของหน่วยงาน / ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนางาน
3. ความคิดเห็นต่อหลักสูตรการฝึกอบรม / ประชุม / ดูงาน / ปฏิบัติการวิจัย ดังกล่าว
เช่น เนื้อหา / ความคุ้มค่า / วิทยากร / การจัดทำหลักสูตร เป็นต้น
(กรุณาแนบเอกสารที่มีเนื้อหาครบถ้วนตามหัวข้อข้างต้น)

พญ.ธนัชชา ศิริธัญญาลักษณ์
ว.54287

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
(นางสาวธนัชชา ศิริธัญญาลักษณ์)

หมายเหตุ ผู้รายงาน คือ ข้าราชการที่ได้รับอนุมัติไปฝึกอบรม/ประชุม/ดูงาน/ปฏิบัติการวิจัย ในประเทศ
รายงานการศึกษา ฝึกอบรม ประชุม ดูงาน สัมมนา ปฏิบัติการวิจัย ในประเทศ และต่างประเทศ
(ระยะสั้นไม่เกิน 90 วัน และ ระยะยาวตั้งแต่ 90 วันขึ้นไป)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 ชื่อ - นามสกุล นางสาวธนัชชา ศิริธัญญาลักษณ์ อายุ 33 ปี

ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สุนติศาสตร์และนรีเวชวิทยา, มะเร็งนรีเวชวิทยา

1.2 ตำแหน่ง นายแพทย์ชำนาญการ กลุ่มงานสูตินรีเวชกรรม โรงพยาบาลสิรินธร

หน้าที่ความรับผิดชอบ (โดยย่อ) รับผิดชอบดูแลรักษาและติดตามผู้ป่วยทางมะเร็งนรีเวช
เช่น มะเร็ง

รังไข่, มะเร็งเยื่อโพรงมดลูก, มะเร็งปากมดลูก, มะเร็งช่องคลอด เป็นต้น รวมถึงตรวจคัดกรอง
ส่องกล้องปากมดลูกเพื่อหารอยโรคก่อนเป็นมะเร็งรวมถึงให้ความรู้ในการป้องกันการเกิดมะเร็ง
ปากมดลูก

1.3 ชื่อเรื่อง / หลักสูตร แพทย์ประจำบ้านต่อยอด อนุสาขามะเร็งวิทยานรีเวช

เพื่อ ศึกษา ฝึกอบรม ประชุม ดูงาน สัมมนา ปฏิบัติการ
วิจัย

งบประมาณ เงินงบประมาณกรุงเทพมหานคร เงินบำรุงโรงพยาบาล

ทุนส่วนตัว

จำนวนเงิน.....บาท

ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม 2565 – 30 มิถุนายน 2567 สถานที่ สถาบันมะเร็งแห่งชาติ
กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

คุณวุฒิ / วุฒิบัตรที่ได้รับ วุฒิบัตรผู้เชี่ยวชาญด้านมะเร็งนรีเวชวิทยา

ส่วนที่ 2 ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษา ฝึกอบรม ประชุม ดูงาน สัมมนา ปฏิบัติการวิจัย

(โปรดให้ข้อมูลในเชิงวิชาการ)

2.1 วัตถุประสงค์

แพทย์ประจำบ้านต่อยอดที่จบการฝึกอบรมในหลักสูตรนี้ต้องมีผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรมที่ ประสงค์ (intended learning outcomes) ที่ครอบคลุมสมรรถนะหลัก (competency) ๘ ด้าน ดังนี้

1. การบริหารผู้ป่วย

ก. มีความรู้ความสามารถและทักษะระดับสูงในการดูแลผู้ป่วยทางมะเร็งวิทยาในวิชาชีพ ที่ซับซ้อน อย่างมีมาตรฐานตามองค์ความรู้ที่ถูกต้องและทันสมัย

ข. มีความรู้และทักษะในการดูแลผู้ป่วยทางสูติศาสตร์และนรีเวชวิทยา โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับภาวะผิดปกติทางมะเร็งวิทยาในวิชาชีพ ตั้งแต่ระยะก่อนวัยเจริญพันธุ์ วัยเจริญพันธุ์ และวัยหมดระดู

2. ความรู้และทักษะทางการแพทย์

ก. เข้าใจวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานของร่างกายและจิตใจที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพสตรี

ข. มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพ และเชี่ยวชาญในอนุสาขามะเร็งวิทยาในวิชาชีพ

3. ทักษะระหว่างบุคคลและการสื่อสาร

ก. นำเสนอข้อมูลผู้ป่วย และอภิปรายปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ

ข. ถ่ายทอดความรู้และทักษะให้แพทย์นักศึกษาแพทย์ แพทย์ประจำบ้านและบุคลากรทางการ แพทย์

ค. สื่อสารให้ข้อมูลแก่ญาติและผู้ป่วย ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ โดยเคารพการตัดสินใจ และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

ง. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีทำงานกับผู้ร่วมงานทุกระดับอย่างมีประสิทธิภาพ

จ. เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำแก่แพทย์และบุคลากรอื่น โดยเฉพาะทางมะเร็งวิทยาในวิชาชีพ

4. การเรียนรู้และการพัฒนาจากฐานการปฏิบัติ

ก. มีการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (practice-based) ความคิดสร้างสรรค์ ตามหลักวิทยาศาสตร์ในการสร้างความรู้ใหม่และพัฒนาระบบบริหารสุขภาพ

ข. ดำเนินการวิจัยทางการแพทย์และสาธารณสุขได้

ค. วิพากษ์บทความและงานวิจัยทางการแพทย์

ง. เรียนรู้และเพิ่มประสบการณ์ได้ด้วยตนเองจากการปฏิบัติ

5. วิชาชีพนิยม

ก. มีคุณธรรมจริยธรรม และเจตคติอันดีต่อผู้ป่วย ญาติ ผู้ร่วมงาน เพื่อนร่วมวิชาชีพและชุมชน

ข. มีทักษะด้านที่ไม่ใช่เทคนิค (non-technical skills)

ค. มีความสนใจใฝ่รู้ และสามารถพัฒนาไปสู่ความเป็นผู้เชี่ยวชาญต่อเนื่องตลอดชีวิต (continuous professional development)

ง. มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

จ. ดำเนินถึงผลประโยชน์ส่วนรวม

6. การทำเวชปฏิบัติให้สอดคล้องกับระบบสุขภาพ

ก. มีความรู้เกี่ยวกับระบบสุขภาพของประเทศ

ข. มีความรู้และมีส่วนร่วมในระบบพัฒนาคุณภาพการดูแลรักษาผู้ป่วย โดยสามารถอธิบายกระบวนการคุณภาพและความปลอดภัยทางมะเร็งวิทยานรีเวช

ค. ใช้ทรัพยากรสุขภาพอย่างเหมาะสม (cost consciousness medicine) และสามารถปรับเปลี่ยนการดูแลรักษาผู้ป่วยให้เข้ากับบริบทของการบริหารสาธารณสุขได้ตามมาตรฐานวิชาชีพและสามารถจัดการสถานการณ์วิกฤตทางมะเร็งวิทยานรีเวชได้

2.2 เนื้อหา

การใช้ยามุ่งเป้าแบบรับประทานในโรคมะเร็งรังไข่ชนิดเยื่อเมือก

ในปัจจุบันเนื่องจากการพัฒนาความรู้ทางด้านอณูชีววิทยา (Molecular biology) ทำให้การรักษาแบบมุ่งเป้า (Targeted therapy) ได้ถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวาง และแพร่หลายมากขึ้น เพื่อเพิ่มระยะการปลอดโรค ลดอัตราการเกิดเป็นซ้ำ และช่วยเพิ่มระยะเวลาการมีชีวิตรอดของผู้ป่วยมะเร็งทางนรีเวชให้ยาวนานมากขึ้น

เนื่องจากในปัจจุบัน ยังไม่มีวิธีการตรวจคัดกรองมะเร็งรังไข่ในระยะต้นที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้ป่วยมะเร็งรังไข่ส่วนใหญ่ มากกว่าร้อยละ 70 ถูกตรวจพบเมื่อเป็นระยะลุกลาม ซึ่งการรักษาหลักจะประกอบไปด้วยการผ่าตัด และการให้ยาเคมีบำบัด แต่อย่างไรก็ตามจากข้อมูลพบว่า ผู้ป่วยมะเร็งรังไข่

ชนิดเยื่อเมือกในระยะลุกลามหลังจากรักษาแล้วจะพบอัตราการกลับเป็นซ้ำได้สูง โดยมักจะพบการกลับเป็นซ้ำในช่วง 3 ปีแรกหลังการรักษา ดังนั้นในปัจจุบันจึงมีการรักษาแนวใหม่แบบมุ่งเป้า เพื่อเป็นการรักษาต่อเนื่องหลังจากการผ่าตัดและให้ยาเคมีบำบัด เพื่อลดโอกาสการกลับเป็นซ้ำ และเพิ่มระยะเวลาการมีชีวิตรอดของผู้ป่วย โดยข้อบ่งชี้ของการให้ยาจะมีความเฉพาะเจาะจงตามลักษณะของผู้ป่วย

แต่ละราย ไม่สามารถใช้กับผู้ป่วยมะเร็งรังไข่ชนิดเยื่อเมือกทุกรายได้

โดยยามุ่งเป้าแบบรับประทาน (Poly (ADP-ribose) Polymerase Inhibitors) เป็นยาที่มีกลไกในการยับยั้งการเจริญเติบโตของเซลล์มะเร็ง โดยมีเป้าหมายในการยับยั้งการซ่อมแซมสายพันธุกรรม ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในกระบวนการเจริญเติบโต และการแบ่งตัวของเซลล์มะเร็ง โดยข้อบ่งชี้ในการใช้ยามุ่งเป้าแบบกินนั้น จะมีประสิทธิภาพในผู้ป่วยกลุ่มที่มีการตรวจพบการกลายพันธุ์ของยีนที่มีบทบาทในการซ่อมแซมสายพันธุกรรม หลักๆคือ BRCA1 และ BRCA2 และรวมถึงยีนอื่นๆในกระบวนการซ่อมแซมสายพันธุกรรมที่สำคัญในกลุ่ม HRR (Homologous Recombination Repair)

ซึ่งการรักษาด้วยยามุ่งเป้าแบบรับประทานจะสามารถใช้ได้ทั้งในการรักษาต่อเนื่องหลังจากรักษาครั้งแรกโดยจะให้ป็นยารับประทานชนิดเดี่ยว หรือให้ร่วมกับยามุ่งเป้าในกลุ่มยับยั้งการสร้างเส้นเลือดใหม่ของเนื้องอก หรือจะเป็นยารับประทานชนิดเดี่ยวในการรักษาต่อเนื่องในผู้ป่วยมะเร็งกลับเป็นซ้ำชนิดไวต่อยาเคมีบำบัดก็ได้ โดยประสิทธิภาพของยามุ่งเป้าแบบรับประทาน จะ

สามารถช่วยยืดระยะเวลาการปลอดโรคในกลุ่มที่รักษาครั้งแรกได้เฉลี่ยสูงถึงประมาณ 43 เดือน และ ยืดระยะเวลาการปลอดโรคในกลุ่มผู้ป่วยกลับเป็นซ้ำได้เฉลี่ยประมาณ 12 เดือน

โดยอาการข้างเคียงจากยาฆ่าเชื้อแบบรับประทานที่พบได้ส่วนใหญ่จะเป็น อาการคลื่นไส้ อ่อนเพลีย เบื่ออาหาร และภาวะโลหิตจาง ซึ่งส่วนใหญ่ที่พบจะเป็นอาการข้างเคียงแบบไม่รุนแรง ผู้ป่วยสามารถชดเชยได้ โดยไม่จำเป็นต้องหยุดหรือลดปริมาณยา

มะเร็งรังไข่

ปัจจุบันข้อมูลจากสถาบันมะเร็งแห่งชาติมะเร็งรังไข่ถูกพบเป็นลำดับที่ 7 ของมะเร็งในสตรีไทย โดยทั่วไปแล้วพบว่าในคนที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นมะเร็งรังไข่นั้นมีเพียง 20% ที่ถูกวินิจฉัยตั้งแต่วะยะเริ่มแรก ซึ่งในผู้ป่วยที่ตรวจพบในระยะเริ่มแรกและได้รับการรักษานั้นมีอัตราการรอดชีวิตที่ 5 ปี มากกว่า 94% แต่ปัญหาคือมะเร็งรังไข่ในระยะเริ่มแรกนั้นไม่มีอาการที่เฉพาะเจาะจงหรืออาจไม่มีอาการเลยในผู้ป่วยบางราย อาการที่พบได้บ่อยในผู้ป่วยมะเร็งรังไข่เช่น อืดแน่นท้อง เบื่ออาหาร ปวดท้อง คลำได้ก้อน บัสสาวะบ่อย อ่อนเพลีย อาการเหล่านี้แม้ไม่ได้เฉพาะเจาะจงกับมะเร็งรังไข่แต่ถ้ามีอาการบ่อยหรือมีอาการติดต่อกันหลายสัปดาห์แนะนำให้พบแพทย์เพื่อตรวจหาสาเหตุ

การตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกเช่นการทำ PAP smear หรือ การตรวจ HPV test ไม่สามารถตรวจพบมะเร็งรังไข่ได้แต่การตรวจภายในกับแพทย์เฉพาะทางสามารถที่จะบอกขนาดของมดลูกและรังไข่ได้

ในกรณีที่ก้อนมีขนาดเล็กอาจจะบอกได้ยากหรือไม่สามารถตรวจพบได้จากการตรวจภายในเพียงอย่างเดียว

จากการศึกษาในปัจจุบันนี้ยังไม่มีการคัดกรองใดที่แนะนำให้ทำหรือมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะนำมาใช้คัดกรองในผู้หญิงทั่วไปที่ความเสี่ยงต่ำและไม่มีอาการ

การตรวจอัลตราซาวด์ทางช่องคลอดเพื่อดูมดลูก รังไข่ ท่อนำไข่ ช่วยในการตรวจหาก้อนในมดลูกและรังไข่ได้แต่ไม่สามารถบอกได้ว่าก้อนนั้นเป็นมะเร็งหรือไม่ซึ่งตามสถิติแล้วก้อนที่พบส่วนมากจะไม่ใช่มะเร็ง ในส่วนของการเจาะเลือด CA-125 ค่า CA-125 นั้นเป็นค่าโปรตีนตัวหนึ่งในเลือดที่มักพบว่ามีค่าสูงขึ้นในผู้ที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นมะเร็งรังไข่ จึงถูกนำมาใช้เป็นสารบ่งชี้มะเร็ง (Tumor marker) เพื่อติดตามหลังได้รับการรักษา การเจาะค่า CA-125 ในผู้หญิงปกติเพื่อใช้คัดกรองมะเร็งรังไข่ยังไม่พบว่ามีประโยชน์อย่างชัดเจนเพราะมักพบค่านี้สูงขึ้นในโรคอื่น ๆ ที่ไม่ใช่มะเร็ง เช่น เนื้องอกมดลูก

เยื่อบุโพรงมดลูกเจริญผิดที่ (Endometriosis) และการติดเชื้อในอุ้งเชิงกราน (PID) อีกทั้งไม่ใช่ผู้ป่วยมะเร็งรังไข่ทุกคนที่จะพบว่ามีค่า CA-125 สูงกว่าปกติ

ดังนั้นในผู้หญิงปกติที่ไม่มีอาการยังไม่มีหลักฐานทางวิชาการใดระบุหรือแนะนำวิธีการตรวจคัดกรองมะเร็งรังไข่ที่ควรทำ จากการศึกษามากมายการศึกษาพบว่าการตรวจคัดกรองด้วยการทำอัลตราซาวด์ทางช่องคลอดและ CA-125 ไม่ช่วยลดอัตราการตายจากมะเร็งรังไข่แต่จะเพิ่มอัตราการผ่าตัดจากการพบโรคอื่น ๆ ที่ไม่ใช่มะเร็ง แต่ในผู้ที่มีความเสี่ยงในการเกิดมะเร็งรังไข่ได้สูงได้แก่ผู้ที่มียีน BRCA1 BRCA2 หรือมีประวัติมะเร็งเต้านมและมะเร็งรังไข่ในครอบครัวการตรวจคัดกรองด้วย

การทำอัลตราซาวด์ทางช่องคลอดและ CA-125 อาจจะมีประโยชน์ถึงแม้ยังไม่มีหลักฐานทางวิชาการที่พบว่า การตรวจจะลดโอกาสเสียชีวิตจากมะเร็งรังไข่ได้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตาม การตรวจภายในสตรีตามคำแนะนำของแพทย์ก็ยังมีประโยชน์เช่น ในสตรีที่มีอาการผิดปกติ สตรีที่มีความผิดปกติทางพันธุกรรมที่มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดโรคมะเร็งรังไข่ การทำการตรวจภายในสตรีร่วมกับการคัดกรองมะเร็งปากมดลูก เป็นต้น

เรื่อง มะเร็งเยื่อบุโพรงมดลูก

ความรู้พื้นฐานเพื่อสร้างความตระหนักและการป้องกัน

มะเร็งเยื่อบุโพรงมดลูกเป็นมะเร็งที่พบบ่อยอันดับที่ 3 ในสตรีไทย รองจากมะเร็งเต้านมและมะเร็งปากมดลูก แม้ว่าปัจจุบันยังไม่มีแนวปฏิบัติที่แนะนำให้ตรวจคัดกรองมะเร็งเยื่อบุโพรงมดลูกเป็นประจำในสตรีที่ไม่มีอาการ ตรงข้ามกับการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกที่แนะนำให้ตรวจอย่างสม่ำเสมอ อย่างไรก็ตาม ผู้ป่วยมะเร็งเยื่อบุโพรงมดลูกมักจะมีอาการเลือดออกผิดปกติทางช่องคลอด ซึ่งเป็นสัญญาณเตือนสำคัญที่ควรใส่ใจและพบแพทย์ทันที

บทความนี้จะสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับมะเร็งเยื่อบุโพรงมดลูกเพื่อให้ผู้อ่านมีความรู้และสามารถป้องกันโรคได้

1. มะเร็งเยื่อบุโพรงมดลูกเกิดขึ้นได้อย่างไร?

มะเร็งเยื่อบุโพรงมดลูกเกิดจากการเจริญเติบโตผิดปกติของเซลล์เยื่อบุโพรงมดลูก ซึ่งสามารถกลายเป็นเซลล์มะเร็งได้

2. อะไรคือปัจจัยเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดมะเร็งเยื่อบุโพรงมดลูก?

ปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญ ได้แก่: อายุที่มากขึ้น การได้รับฮอร์โมนบางชนิด น้ำหนักเกินและโรคอ้วน กรรมพันธุ์ และโรคถุงน้ำรังไข่หลายใบ เป็นต้น

3. เมื่อไหร่ถึงจะถือว่าเลือดออกผิดปกติทางช่องคลอด?

ในสตรีวัยเจริญพันธุ์ การมีประจำเดือนที่มาไม่สม่ำเสมอตามรอบ หรือมีเลือดออกกระหว่างรอบเดือน ถือเป็นอาการผิดปกติ ส่วนในสตรีวัยหมดประจำเดือน การมีเลือดออกทางช่องคลอดถือเป็นอาการผิดปกติที่ควรได้รับการตรวจวินิจฉัย

4. มะเร็งเยื่อบุโพรงมดลูกวินิจฉัยได้อย่างไร?

การวินิจฉัยสามารถทำได้โดยการตัดชิ้นเนื้อเยื่อบุโพรงมดลูกส่งตรวจ

5. มะเร็งเยื่อบุโพรงมดลูกมีวิธีการรักษาอย่างไร?

การรักษาส่วนใหญ่คือการผ่าตัด โดยระยะของโรคจะทราบหลังการผ่าตัด ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการรักษาเพิ่มเติม เช่น การให้ยาเคมีบำบัด และการฉายรังสีรักษา

6. หลังเสร็จสิ้นการรักษาแล้วจำเป็นต้องตรวจติดตามอีกหรือไม่?

มีความจำเป็นต้องตรวจติดตามหลังการรักษาอย่างสม่ำเสมอตามคำแนะนำของแพทย์ เพื่อให้มั่นใจว่าโรคจะไม่กลับมาอีก

การตระหนักถึงอาการและการพบแพทย์ทันทีเมื่อมีอาการผิดปกติจะช่วยให้การรักษา มะเร็งเยื่อบุโพรงมดลูกเป็นไปได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

อภิธานศัพท์

1. มะเร็งเยื่อบุโพรงมดลูก คือมะเร็งที่เกิดจากการเจริญเติบโตผิดปกติของเซลล์เยื่อบุโพรงมดลูก
2. เยื่อบุโพรงมดลูก คือชั้นของเนื้อเยื่อที่อยู่ด้านในของมดลูกซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตามรอบประจำเดือน
3. การตัดชิ้นเนื้อ คือกระบวนการทางการแพทย์ในการเก็บตัวอย่างเนื้อเยื่อเพื่อการตรวจวินิจฉัย
4. ฮอรัโมน คือ สารเคมีที่ร่างกายผลิตขึ้นเพื่อควบคุมและปรับการทำงานของเซลล์และอวัยวะต่าง ๆ
5. เคมีบำบัด คือ การใช้ยาที่มีฤทธิ์ทำลายหรือยับยั้งการเจริญเติบโตของเซลล์มะเร็ง
6. การฉายรังสี คือ การใช้รังสีพลังงานสูงเพื่อทำลายเซลล์มะเร็ง

ภาวะอ้วนและมะเร็งในสตรี (Obesity and Women's cancers)

ภาวะอ้วนกำลังเป็นปัญหาที่สำคัญทั่วโลก ซึ่งถูกจัดว่าเป็นโรคเรื้อรังที่พบบ่อยที่สุดในประเทศสหรัฐอเมริกา ในปีพ.ศ. 2558-2559 ในประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่าผู้หญิงมีภาวะอ้วนร้อยละ 40 และพบภาวะอ้วนรุนแรง (morbid obesity) ถึงร้อยละ 10 โดยอุบัติการณ์เพิ่มขึ้นอย่างน้อยสองเท่าตั้งแต่ปี พ.ศ.2523 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ภาวะอ้วนส่งผลกระทบต่อภาวะสุขภาพโดยรวมของสตรี ทั้งสุขภาพทางร่างกาย สุขภาพทางใจ รวมถึงคุณภาพชีวิต โดยจะส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อม

ที่สัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายในหลายระบบ และยังเป็นสาเหตุของโรคต่าง ๆ รวมถึงโรคมะเร็ง พบว่าสองในสามของโรคที่เป็นสาเหตุการเสียชีวิตสัมพันธ์กับภาวะอ้วน คำจำกัดความของภาวะอ้วน โดยทั่วไปใช้ค่าดัชนีมวลกาย (body mass index, BMI) ที่มากกว่า 30 กิโลกรัมต่อตารางเมตร อย่างไรก็ตาม สำหรับคนเชื้อชาติเอเชียจะใช้เกณฑ์ที่ต่ำลง คือ ค่าดัชนีมวลกายที่มากกว่า 27.5 กิโลกรัมต่อตารางเมตร จะถือว่าอ้วน

ภาวะอ้วนจะเพิ่มความเสี่ยงของการเกิดมะเร็งในหลายอวัยวะ กลไกการเกิดมะเร็งอาจจะอธิบายได้จากการเพิ่มขึ้นของฮอรัโมนเอสโตรเจน เซลล์ไขมันผลิตสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการอักเสบ และภาวะดื้อต่ออินซูลิน ทำให้มีการเพิ่มขึ้นของ สารบางอย่างซึ่งจะไปยับยั้งการตายของเซลล์ และทำให้มีการเพิ่มขึ้นของเซลล์ (4) ดังนั้นจึงพบว่าภาวะอ้วนสัมพันธ์โดยตรงกับมะเร็งที่เกี่ยวข้องกับฮอรัโมนเอสโตรเจน ได้แก่ มะเร็งเต้านมชนิดที่มีตัวรับฮอรัโมนเอสโตรเจน โพรเจสเตอโรน ที่พบในสตรีวัยหมดระดู และ มะเร็งเยื่อบุโพรงมดลูก โดยมะเร็งเยื่อบุโพรงมดลูกเป็นมะเร็งนรีเวชที่สัมพันธ์กับภาวะอ้วนมากที่สุด พบว่าผู้ป่วยมะเร็งเยื่อบุโพรงมดลูกอย่างน้อยร้อยละ 40 มีภาวะอ้วน และมักพบในอายุที่น้อยกว่าอายุเฉลี่ย (ปกติพบในสตรีวัยหมดระดู) จากการศึกษาที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย พบมะเร็งเยื่อบุโพรงมดลูกในสตรีอายุน้อยกว่า 40 ปี ถึงร้อยละ 10 และร้อยละ 50 ของสตรีเหล่านี้มีภาวะอ้วน สำหรับมะเร็งนรีเวชอื่น ๆ ได้แก่ มะเร็งปากมดลูก หรือมะเร็งรังไข่ ยังไม่พบความสัมพันธ์ที่ชัดเจน

นอกจากมะเร็งเต้านม และมะเร็งเยื่อบุโพรงมดลูกแล้ว ภาวะอ้วนยังเพิ่มความเสี่ยงของมะเร็งหลอดอาหารชนิด adenocarcinoma เนื่องจากภาวะอ้วนเพิ่มอุบัติการณ์ของการเกิดภาวะกรดไหล

ย่อน (6) มะเร็งลำไส้ใหญ่ มะเร็งไต มะเร็งตับ มะเร็งตับอ่อน มะเร็งกระเพาะอาหาร มะเร็งเยื่อหุ้มสมอง นอกจากนี้ภาวะอ้วนยังเพิ่มอัตราการเสียชีวิตจากมะเร็งเหล่านี้อีกด้วย

โดยสรุป ภาวะอ้วนเพิ่มอุบัติการณ์ของโรคมะเร็งชนิดต่าง ๆ หลายชนิด รวมถึงเพิ่มอัตราการเสียชีวิตจากมะเร็ง การปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิต เช่น การลดน้ำหนัก การควบคุมอาหาร และการออกกำลังกาย การสร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะอ้วนกับมะเร็งจึงเป็นเรื่องจำเป็นและเร่งด่วน ความพยายามในด้านสาธารณสุขเพื่อให้ความรู้และป้องกันภาวะอ้วนในประชาชนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการลดอุบัติการณ์ของมะเร็งหลายชนิด และทำให้ผลการรักษามะเร็งมีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น

การตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกสำหรับสตรีไทย

ในระยะเวลาสองปีที่ผ่านมา ได้มีการปรับปรุงแนวทางการคัดกรองมะเร็งปากมดลูก และการดูแลรักษาผลการคัดกรองมะเร็งปากมดลูกที่ผิดปกติ ซึ่งส่วนใหญ่ปรับปรุงจากความรู้ที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งในส่วนของธรรมชาติของการติดเชื้อ human papilloma virus (HPV) การดำเนินโรคเป็นมะเร็งปากมดลูก อุบัติการณ์ของการเกิดโรคและอัตราการเสียชีวิตจากโรคมะเร็งปากมดลูกในแต่ละกลุ่มอายุ รวมถึงการศึกษาเปรียบเทียบสมรรถนะการคัดกรองมะเร็งปากมดลูกด้วยวิธีต่าง ๆ จากความเปลี่ยนแปลงในแนวทางการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกของสมาคมมะเร็งอเมริกัน (American Cancer Society, ACS) ฉบับ ค.ศ. 2020(1) และการดูแลรักษาผลการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกที่ผิดปกติของสมาคมคอลโปสโคปีและพยาธิวิทยาปากมดลูกอเมริกัน (American Society of Colposcopy and Cervical Pathology, ASCCP) ฉบับ ค.ศ. 2019(2) ที่ได้มีการกล่าวถึงที่มาที่ไปโดยละเอียดในบทก่อนหน้า ประเทศไทยก็ได้มีการปรับปรุงแนวทางการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก และการดูแลรักษาผลการตรวจคัดกรองที่ผิดปกติ ให้เหมาะสมตามบริบทด้านโครงสร้างพื้นฐาน (infrastructure) ของการให้บริการทางสาธารณสุข ทรัพยากร ความพร้อมของการตรวจทางห้องปฏิบัติการและเซลล์วิทยาภายในประเทศ โดย ราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทย (The Royal Thai College of Obstetricians and Gynaecologists, RTCOG) สมาคมมะเร็งนรีเวชไทย ร่วมกับชมรมคอลโปสโคปีและพยาธิสภาพปากมดลูกแห่งประเทศไทย ได้จัดทำเตรียมเรียงแนวทางการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกขึ้น ฉบับปรับปรุงล่าสุดอนุมัติเมื่อปี ค.ศ. 2020 ซึ่งจะได้นำมาสรุปลงในบทความนี้

การพิจารณาการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกในแต่ละภูมิภาค

สิ่งที่ควรพิจารณาในการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกในแต่ละภูมิภาค ได้แก่ การตรวจหารอยโรคก่อนมะเร็งให้ได้มากที่สุด ความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากร ความสะดวกในการปฏิบัติและการแปลผล และลดอันตรายจากการรักษาเกินความจำเป็น (maximize benefits & minimize harms)(3)

การที่จะสามารถตรวจหารอยโรคก่อนมะเร็งให้ได้มากที่สุด จำเป็นต้องทราบความชุกของโรค อัตราการเกิดผลลบหลวง (false negative) ของวิธีการตรวจคัดกรอง และความเสี่ยงต่อโรคมะเร็งปากมดลูกของสตรีในพื้นที่นั้น ๆ การพิจารณาความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากร จำเป็นต้องทราบ ประสิทธิภาพของการตรวจคัดกรองวิธีต่าง ๆ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริง รวมถึงอัตราการเกิดผลบวกหลวง (false positive) ซึ่งอาจนำไปสู่การรักษาเกินความจำเป็น (overtreatment)

วิธีการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกในประเทศไทย

วิธีการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกที่มีให้บริการในประเทศไทยในปัจจุบันนี้ มี 3 วิธี (4) ได้แก่

1. การตรวจหาเชื้อ HPV (HPV testing)

ปัจจุบันมีทั้งแบบที่มีการระบุสายพันธุ์จำเพาะของเชื้อ high-risk HPV โดยเฉพาะ HPV 16 และ HPV 18 และแบบที่ตรวจหาเชื้อ HPV โดยไม่มีการระบุสายพันธุ์จำเพาะ

1.1 การตรวจ HPV testing เบื้องต้นอย่างเดียว (primary HPV testing)

1.2 การตรวจ HPV testing ร่วมกับการตรวจ cervical cytology (Co-testing)

2. การตรวจเซลล์วิทยาของปากมดลูก (cervical cytology)

มี 2 วิธี ได้แก่ การตรวจแบบดั้งเดิม (conventional cytology หรือ Papanicolaou smear) และการตรวจแบบ liquid-based cytology

3. การตรวจปากมดลูกด้วยน้ำส้มสายชูร่วมกับการจี้ปากมดลูกด้วยความเย็น (visual inspection with acetic acid, VIA)

เป็นการตรวจโดยใช้สารละลาย acetic acid เจือจาง ร้อยละ 3-5 ซิลอมลงบนปากมดลูกนาน 1-2 นาที แล้วสังเกตการเปลี่ยนแปลงของการเกิดฝ้าขาวบนเยื่อปากมดลูก (acetowhite) การตรวจวิธีนี้ควรทำโดยบุคลากรที่ได้รับการฝึกอบรมทางด้านนี้มา และเหมาะสมเฉพาะในรายที่เห็น squamo-columnar junction (SCJ) ครบชัดเจนเท่านั้น การตรวจคัดกรองวิธีนี้เป็นทางเลือกหนึ่ง ในกระบวนการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกสำหรับพื้นที่ที่มีทรัพยากรจำกัด (low-resource settings)

เปรียบเทียบการคัดกรองมะเร็งปากมดลูกตามคำแนะนำของ RCOG และของ ACS

สิ่งที่แตกต่างกันระหว่างการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกในประเทศไทย และสหรัฐอเมริกา(1) ได้แก่ อายุที่เริ่มตรวจ รูปแบบการตรวจ และ ความถี่ในการคัดกรอง ดังสรุปไว้ในตารางที่ 1 ตารางที่ 1 เปรียบเทียบคำแนะนำการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกของ ราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทย (RCOG) สมาคมมะเร็งนรีเวชไทย ร่วมกับชมรมคอลโปสโคปีและพยาธิสภาพปากมดลูกแห่งประเทศไทย ค.ศ. 2020 กับ ACS ฉบับค.ศ. 2020

อายุ	คำแนะนำของ RCOG ค.ศ. 2020	คำแนะนำของ ACS ค.ศ. 2020
น้อยกว่า 25 ปี	- ไม่แนะนำให้ตรวจคัดกรอง*	- ไม่ตรวจคัดกรอง
25 - 30 ปี	- เริ่มตรวจคัดกรองที่อายุ 25 ปี (เมื่อมีเพศสัมพันธ์แล้ว) หรือ 30 ปี (เมื่อยังไม่มีเพศสัมพันธ์) ด้วยวิธีใด ๆ ต่อไปนี้ - Primary HPV testing หรือ Co-testing ทุก 5 ปี - Cytology อย่างเดียว ทุก 2 ปี**	- เริ่มตรวจคัดกรองที่อายุ 25 ปี ด้วยวิธีใด ๆ ต่อไปนี้ - Primary HPV testing ทุก 5 ปี (แนะนำ) - Co-testing ทุก 5 ปี หรือ cytology อย่างเดียว ทุก 3 ปี (ยอมรับได้) ในกรณีที่ไม่ได้มี HPV tests ที่ FDA รับรองให้ใช้สำหรับ primary HPV testing*
30 - 45 ปี	- ในพื้นที่ที่การดำเนินการตรวจคัดกรองโดยเซลล์วิทยา/HPV testing ไม่	- ไม่มีคำแนะนำการตรวจคัดกรองด้วยวิธีนี้

	สามารถเชื่อมโยงกับการรักษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ/หรือมีความครอบคลุมต่ำกว่าเป้าหมาย ให้ตรวจคัดกรองโดยวิธี VIA และรักษาโดยวิธีจีเย็น ทุก 5 ปี***	
> 65 ปี	- หยุดตรวจคัดกรองได้ถ้าผลตรวจคัดกรองก่อนหน้านี้ปกติติดต่อกันในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา- สตรีที่ยังคงมีเพศสัมพันธ์หรือ มีคู่นอนหลายคน ควรตรวจคัดกรองต่อไปตามปกติ	- หยุดตรวจคัดกรองได้ ถ้าผลตรวจคัดกรองก่อนหน้านี้ปกติติดต่อกันในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาโดยการตรวจล่าสุดอยู่ในช่วง 3-5 ปีที่ผ่านมา- สตรีที่ไม่มีผลการตรวจ คัดกรองก่อนหน้านี้อย่างเป็นทางการ ทัศนอักษรควรตรวจคัดกรองต่อไปจนกว่าจะถึงเกณฑ์ของการหยุดตรวจคัดกรอง
หลังตัดมดลูกและปากมดลูก	- สตรีที่ตัดมดลูกพร้อมกับปากมดลูกออกแล้วและไม่มีประวัติเป็น cervical intraepithelial neoplasia (CIN) หรือ มะเร็งปากมดลูก ไม่จำเป็นต้องตรวจคัดกรอง	- ถ้าไม่มีปากมดลูกและไม่มีประวัติเป็น CIN2+ ในช่วง 25 ปีที่ผ่านมา ไม่ควรตรวจ คัดกรอง

* ยกเว้นในสตรีที่มีความเสี่ยงสูง เช่น ติดเชื้อเอชไอวี มีคู่นอนหลายคน เป็นโรคติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์

** ความถี่ในการตรวจคัดกรองอาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของบริบทในแต่ละพื้นที่ เช่น อาจทำการตรวจคัดกรองทุก 1 ปี ในพื้นที่ที่มีความชุกของโรคมะเร็งปากมดลูกสูง หรือในพื้นที่ที่มีอัตราผลลบลง (false negative) สูงในการตรวจ cervical cytology หรือในสตรีที่มีความเสี่ยงสูงต่อการเป็นมะเร็งปากมดลูก

***ควรทำในรายที่เห็น squamo-columnar junction (SCJ) ครบชัดเจนเท่านั้น

ที่มา: สร้างตารางโดย ชลัษฏร นันทสุภา หน่วยมะเร็งวิทยานรีเวช ภาควิชาสูติศาสตร์และนรีเวชวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผลการตรวจคัดกรองที่ปกติ

หมายถึง การไม่พบการติดเชื้อ high-risk HPV และผลตรวจทางเซลล์วิทยาปกติ ซึ่งต้องประกอบด้วย satisfactory for evaluation (มี endocervical/transformation zone component) และ การแปลผลว่า negative for intraepithelial lesion or malignancy)

แม้ในช่วงที่เว้นจากการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก แต่สตรีไทยยังควรมารับการตรวจภายในเพื่อหาโรคทางนรีเวชอื่น ๆ เป็นประจำทุกปี

การตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกในข้อพิจารณาพิเศษ

จากคำแนะนำสากล รวมถึงประเทศไทย สตรีที่เคยได้รับวัคซีนป้องกันมะเร็งปากมดลูกแล้ว ยังต้องรับการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกเช่นเดียวกับสตรีทั่วไป แต่ในสตรีที่มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดมะเร็งปากมดลูก หรือสตรีที่เคยได้รับการวินิจฉัยรอยโรคก่อนมะเร็ง หรือ มะเร็งปากมดลูกมาแล้วนั้น ยังคงมีความเสี่ยงสูงต่อการคงอยู่หรือกลับเป็นซ้ำของโรค ควรได้รับการตรวจติดตามเป็นพิเศษ ดังนี้

1. สตรีที่มีภาวะภูมิคุ้มกันบกพร่อง

ควรได้รับการตรวจคัดกรองด้วยวิธีการตรวจเซลล์วิทยาของปากมดลูก (cervical cytology) ทุก 1 ปี และควรเริ่มตรวจคัดกรองภายในปีแรกหลังจากมีเพศสัมพันธ์ เมื่ออายุ 30 ปีขึ้นไป แนะนำให้ตรวจคัดกรองด้วยวิธี co-testing ต่อทุก 3 ปี คำจำกัดความของสตรีที่มีภูมิคุ้มกันบกพร่องที่ควรได้รับการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกเป็นกรณีพิเศษนั้น นอกจากสตรีที่ติดเชื้อ HIV แล้ว ยังรวมถึง สตรีกลุ่มที่ได้รับการปลูกถ่ายอวัยวะ ปลูกถ่ายไขกระดูก และโรคภูมิคุ้มกันต้านเนื้อเยื่อตนเอง (autoimmune disease) ที่ต้องได้รับยากดภูมิคุ้มกัน (immunosuppressive treatment) เช่น โรค systemic lupus erythematosus (SLE) โรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ (rheumatoid arthritis) และโรคลำไส้แปรปรวน (irritable bowel syndrome)

2. สตรีที่เคยได้รับการรักษารอยโรคก่อนมะเร็ง (CIN2-3/ Adenocarcinoma in situ: AIS) หรือ มะเร็งปากมดลูก

ควรได้รับการตรวจติดตามอย่างต่อเนื่อง จนครบ 25 ปี เนื่องจากยังมีความเสี่ยงต่อการคงอยู่หรือกลับเป็นซ้ำของโรค

การดูแลสำหรับผลตรวจคัดกรองเบื้องต้นที่ผิดปกติตามคำแนะนำของราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทย (RTCOC)

ASCCP ฉบับ ค.ศ. 2019 ได้เปลี่ยนแปลงแนวทางการดูแลรักษาจากปีค.ศ. 2012(7) ที่มีการนำผลการตรวจคัดกรอง หรือประวัติการรักษาในอดีตมาประกอบการพิจารณาร่วมกับผลการตรวจในปัจจุบัน และการดูแลรักษาในแต่ละครั้งนั้นจะพิจารณาตามความเสี่ยงต่อการมีรอยโรค CIN3+ เป็นหลัก โดยแม้ผลการตรวจคัดกรองในปัจจุบันจะเหมือนกัน แต่ความเสี่ยงของการมีรอยโรค CIN3+ อาจแตกต่างกันแต่ละบุคคล ขึ้นกับประวัติในอดีต นำไปสู่การได้รับการดูแลรักษาต่อที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามสำหรับประเทศไทยนั้น

โดยส่วนใหญ่ยังมีแนวทางการดูแลรักษาใกล้เคียงกับ ASCCP ฉบับ ค.ศ. 2012(7) เนื่องจากในประเทศไทยยังมีได้ใช้ HPV testing เป็น primary HPV screening นอกจากนี้ ในหลายพื้นที่ยังมีข้อจำกัดในแง่ของการตรวจทางห้องปฏิบัติการและค่าใช้จ่าย การนำประวัติในอดีตด้านการตรวจ HPV testing ก็ยังมีน้อย อย่างไรก็ตาม

ราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทย ได้อนุมัติการออกแนวทางปฏิบัติ เรื่อง การดูแลสตรีที่ผลการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกผิดปกติ ในปี พ.ศ. 2563 ขึ้น โดยมีการพิจารณาดูแลรักษาผลการตรวจคัดกรอง

ที่ผิดปกติเบื้องต้น จำแนกตามวิธีการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกในประเทศไทย 3 วิธี ดังนี้

1. ความผิดปกติจากวิธีการตรวจหาเชื้อ HPV (HPV testing)

1.1 Primary HPV testing คือการตรวจพบการติดเชื้อ high-risk HPV แนะนำให้พิจารณาตามผลการตรวจ HPV 16/18 partial genotyping

ก) ตรวจพบ HPV 16 หรือ 18 แนะนำให้ส่งตรวจปากมดลูกด้วยกล้องส่องตรวจช่องคลอด (colposcopy)

ข) ตรวจพบ HPV สายพันธุ์อื่น ๆ ที่มีเชื้อ HPV 16 หรือ 18 แนะนำให้ทำการตรวจทางเซลล์วิทยาของปากมดลูก (cervical cytology) (reflex cytology) ต่อไป ถ้าผลการตรวจทางเซลล์วิทยาของปากมดลูก (cervical cytology) ปกติ แนะนำให้ตรวจติดตามด้วย co-testing ที่ 1 ปี แต่ถ้าผลการตรวจทางเซลล์วิทยาของปากมดลูก (cervical cytology) ผิดปกติรุนแรงมากกว่าหรือเท่ากับ ASC-US แนะนำให้ตรวจคอลโปสโคปี (Colposcopy)

1.2 การตรวจหาเชื้อ HPV (HPV DNA testing) ร่วมกับการตรวจ การตรวจทางเซลล์วิทยาของปากมดลูก (cervical cytology) (Co-testing) สามารถพบความผิดปกติได้ 5 รูปแบบ ได้แก่

ก) ตรวจพบการติดเชื้อ high-risk HPV แต่ตรวจทางเซลล์วิทยาของปากมดลูก (cervical cytology) ไม่พบความผิดปกติ อาจเลือกการดูแลรักษาต่อได้ 2 แนวทาง ได้แก่

ก1) ตรวจ HPV 16/18 partial genotyping โดยหากพบเชื้อ HPV 16 หรือ 18 ให้ส่งตรวจคอลโปสโคปี (Colposcopy) แต่ถ้าไม่พบเชื้อ HPV 16 หรือ 18 แนะนำให้ตรวจติดตามด้วย co-testing ที่ 1 ปี

ก2) ตรวจติดตาม co-testing ซ้ำในอีก 12 เดือน หากผลผิดปกติอย่างใดอย่างหนึ่ง แนะนำให้ส่งตรวจคอลโปสโคปี (Colposcopy) แต่หากผลการตรวจไม่พบความผิดปกติในทั้ง 2 วิธี ให้ตรวจ co-testing อีกครั้งเมื่อครบ 1 ปี

ข) ผลการตรวจทางเซลล์วิทยาของปากมดลูก (cervical cytology) ไม่พบเซลล์ผิดปกติ แต่เป็น unsatisfactory for evaluation ให้พิจารณาการรักษาตามผลตรวจ HPV ที่ได้ เช่น หากพบ HPV 16 หรือ HPV 18 ให้ส่งตรวจคอลโปสโคปี (Colposcopy) หากพบ HPV สายพันธุ์อื่น ๆ ที่มีเชื้อ HPV 16 หรือ 18 อาจส่งตรวจคอลโปสโคปี (Colposcopy) หรือทำการตรวจ cervical cytology ซ้ำใน 8-16 สัปดาห์

ค) ตรวจไม่พบ high-risk HPV แต่ผลการตรวจทางเซลล์วิทยาของปากมดลูก (cervical cytology) เป็น ASC-US แนะนำให้ตรวจ co-testing อีกครั้งที่ 3 ปี หากผลการตรวจผิดปกติอย่างใดอย่างหนึ่งให้ส่งตรวจคอลโปสโคปี (Colposcopy) แต่หากผลการตรวจไม่พบความผิดปกติทั้ง 2 วิธี แนะนำให้ตรวจคัดกรองอีกครั้งเมื่อครบ 5 ปี

ง) ตรวจพบการติดเชื้อในกลุ่มผู้ป่วยความเสี่ยงสูง (high-risk HPV) ร่วมกับการตรวจทางเซลล์วิทยาของปากมดลูก (cervical cytology) เป็น ASC-US และ ให้ส่งตรวจ คอลโปสโคปี (Colposcopy)

จ) ผลการตรวจทางเซลล์วิทยาของปากมดลูก (cervical cytology) ผิดปกติรุนแรงมากกว่า ASC-US แนะนำให้ส่งตรวจคอลโปสโคปี (Colposcopy) โดยไม่คำนึงถึงผลการตรวจ HPV testing ยกเว้น ผล low grade squamous intraepithelium neoplasia (LSIL) ที่ตรวจไม่พบ high risk-HPV ควรตรวจติดตามด้วย co-testing ที่ 1 ปี

2. ความผิดปกติจากวิธีการตรวจเซลล์วิทยาของปากมดลูก (cervical cytology)

2.1) ผลการตรวจ cervical cytology ไม่พบเซลล์ผิดปกติ (negative for intraepithelial lesion or malignancy, NILM) แต่ไม่มี endocervical/transformation zone component หมายความว่าเซลล์ที่เก็บมาอาจไม่ได้เก็บในตำแหน่งที่เหมาะสมบริเวณเขตเซลล์แปรรูป (transformation zone)

ก) ในสตรีอายุน้อยกว่า 30 ปี แนะนำให้ตรวจทางเซลล์วิทยาของปากมดลูก (cervical cytology) อีกครั้งที่ 2 ปี
ข) ในสตรีอายุ 30 ปีขึ้นไป แนะนำให้ทำการส่งตรวจ HPV testing เพิ่มเติมและให้การดูแลรักษาตามผลที่ได้ เช่น หากไม่พบ high-risk HPV ให้ตรวจซ้ำที่ 5 ปี หากพบ HPV 16 หรือ HPV 18 ให้ส่งตรวจคอลโปสโคปี (Colposcopy) ในกรณีที่ไม่สามารถส่งตรวจ HPV testing ได้ แนะนำให้ตรวจทางเซลล์วิทยาของปากมดลูก (cervical cytology) อีกครั้งที่ 2 ปี

ค) ในสตรีตั้งครรภ์ทุกอายุ แนะนำให้นัดตรวจซ้ำหลังคลอด 6 สัปดาห์

ง) สตรีกลุ่มเสี่ยง ให้นัดตรวจซ้ำเร็วขึ้นที่ 6 เดือน ได้แก่ สตรีที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

- มีประวัติ cervical epithelial cell abnormalities
- มีประวัติเคยตรวจพบ high-risk HPV ภายใน 12 เดือนที่ผ่านมา
- ในขณะที่ตรวจ ผู้ตรวจไม่เห็นปากมดลูกชัดเจน หรือไม่สามารถเก็บสิ่งส่งตรวจจากปากมดลูกได้ดี
- มีภาวะภูมิคุ้มกันบกพร่อง
- ไม่เคยได้รับการตรวจคัดกรองมาก่อน

จ) ในกรณีที่พบเลือด หรือการอักเสบ หรือมี air-drying artifact ให้ตรวจซ้ำใน 1 ปี

2.2) ผลการตรวจเป็น “unsatisfactory for evaluation”

ก) หากเกิดจากการมีจำนวนสแควมัสเซลล์ (squamous cell) น้อยกว่าที่กำหนดไว้ใน Bethesda System 2014 ว่าเพียงพอต่อการแปลผล (น้อยกว่า 8,000-12,000 เซลล์ จากการตรวจมะเร็งปากมดลูกแบบแปปเสมีียร์ (Conventional PAP Smear) หรือ น้อยกว่า 5,000 เซลล์ จาก liquid-based preparation ควรทำการตรวจซ้ำใน 8-16 สัปดาห์

ข) หากเกิดจากคุณภาพของเซลล์ไม่เหมาะสมในการตรวจ เช่น มีการอักเสบติดเชื้อ ให้ทำการรักษาตามสาเหตุ แล้วตรวจซ้ำใน 8-16 สัปดาห์ ถ้าผลจากการตรวจซ้ำยังคงเป็นสเมียร์ที่ไม่สามารถให้การแปลผลทางเซลล์วิทยาได้จากเลือด การอักเสบ หรือ มีลักษณะของเนื้อเยื่อตาย (necrosis) ให้ส่งตรวจคอลโปสโคปี (Colposcopy)

2.3) ผลการตรวจ cervical cytology พบเซลล์ผิดปกติเป็น ASC-US

การดูแลรักษามีทางเลือก 3 แนวทาง โดยเลือกพิจารณาตามความเหมาะสมกับศักยภาพของสถานพยาบาล ความวิตกกังวลเรื่องมะเร็ง และเศรษฐฐานะของผู้ป่วย(10, 12-14)

ก) ตรวจ HPV testing (reflex HPV testing) ในประเทศไทยการตรวจหาเชื้อ HPV ยังมีราคาสูงและไม่รวมอยู่ในสิทธิการรักษาประกันสุขภาพถ้วนหน้า อาจพิจารณาในสตรีที่มีเศรษฐฐานะเหมาะสม และมีห้องปฏิบัติการรองรับ ถ้าผลการตรวจไม่พบ high-risk HPV ให้นัดตรวจ co-testing ซ้ำที่ 3 ปี ถ้าผลตรวจพบ high-risk HPV ให้ส่งตรวจคอลโปสโคปี (Colposcopy)

หมายเหตุ ในสตรีที่อายุน้อยกว่า 25 ปี ถ้าผลการตรวจไม่พบเชื้อ high-risk HPV ให้ตรวจตามปกติ คือ ตรวจทางเซลล์วิทยาของปากมดลูก (cervical cytology) ที่ 3 ปี แต่ถ้าตรวจพบกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง (high-risk HPV) ให้ตรวจทางเซลล์วิทยาของปากมดลูก (cervical cytology) ซ้ำที่ 12 และ 24 เดือน โดย

จะส่งตรวจคอลโปสโกปี (Colposcopy) เมื่อผลตรวจทางเซลล์วิทยาของปากมดลูก (cervical cytology) ที่ 12 เดือนผิดปกติรุนแรงขึ้นเป็นมากกว่าหรือเท่ากับ ASC-H หรือ ผลตรวจที่ 24 เดือนผิดปกติรุนแรงกว่าหรือเท่ากับ ASC-US ถ้าผลตรวจที่ 12 และ 24 เดือนเป็นปกติทั้ง 2 ครั้ง ให้ตรวจตามปกติ

ข) ส่งตรวจคอลโปสโกปี (Colposcopy) แนวทางนี้อาจพิจารณาในสถาบันที่มีความพร้อมในการตรวจ ในสตรีที่มีความวิตกกังวล มีความเสี่ยงสูงต่อการเป็นมะเร็งปากมดลูก ในพื้นที่ที่มีความชุกของรอยโรคก่อนมะเร็งปากมดลูกสูง หรือเสี่ยงต่อการไม่กลับมารับการตรวจติดตาม ถ้าผลการตรวจปกติให้นัดตรวจทางเซลล์วิทยาของปากมดลูก (cervical cytology) ซ้ำที่ 12 เดือน

หมายเหตุ ไม่แนะนำให้ดูแลรักษาด้วยวิธีนี้ในสตรีที่อายุน้อยกว่า 25 ปี ยกเว้นว่ามีความเสี่ยงสูง เช่น มีภูมิคุ้มกันบกพร่อง

ค) ตรวจติดตามโดย ตรวจทางเซลล์วิทยาของปากมดลูก (cervical cytology) ที่ 6 และ 12 เดือน แนวทางนี้เหมาะสมในสตรีที่สามารถกลับมารับการตรวจติดตามได้ และไม่มีภาวะวิตกกังวล ถ้าผลการตรวจซ้ำปกติทั้ง 2 ครั้ง สามารถนัดตรวจคัดกรองตามปกติ ถ้าผลการตรวจซ้ำผิดปกติรุนแรงกว่าหรือเท่ากับ ASC-US ให้ส่งตรวจคอลโปสโกปี (Colposcopy)

2.4) ผลการตรวจ cervical cytology พบเซลล์ผิดปกติเป็น LSIL

แนะนำให้ส่งตรวจคอลโปสโกปี (Colposcopy)

หมายเหตุ ในสตรีที่อายุน้อยกว่า 25 ปี แนะนำให้ตรวจทางเซลล์วิทยาของปากมดลูก (cervical cytology) ที่ 12 และ 24 เดือน โดยจะส่งตรวจคอลโปสโกปี (Colposcopy) เมื่อผล cervical cytology ที่ 12 เดือนผิดปกติรุนแรงกว่าหรือเท่ากับ ASC-H หรือ ผลที่ 24 เดือนผิดปกติเทียบเท่าหรือรุนแรงกว่า ASC-US ถ้าผลตรวจที่ 12 และ 24 เดือนเป็นปกติทั้ง 2 ครั้ง ให้ตรวจทางเซลล์วิทยาของปากมดลูก (cervical cytology) ที่ 3 ปีในสตรีวัยหมดระดูกลุ่มความเสี่ยงต่ำ อาจพิจารณาตรวจ HPV testing หรือ ตรวจติดตามด้วย ตรวจทางเซลล์วิทยาของปากมดลูก (cervical cytology) ที่ 6 และ 12 เดือน(7) ถ้าผลตรวจทางเซลล์วิทยาของปากมดลูก (cervical cytology) ที่ 6 หรือ 12 เดือนผิดปกติรุนแรงกว่าหรือเท่ากับ ASC-US หรือตรวจพบ high-risk HPV ให้ส่งตรวจคอลโปสโกปี (Colposcopy) ถ้าผลตรวจ cervical cytology ซ้ำที่ 6 และ 12 เดือนปกติติดต่อกัน 2 ครั้งให้นัดตรวจคัดกรองตามปกติได้

2.5) ผลการตรวจ cervical cytology พบเซลล์ผิดปกติเป็น ASC-H

แนะนำให้ส่งตรวจคอลโปสโกปี (Colposcopy) ร่วมกับทำ endocervical sampling (ECS) ยกเว้น สตรีตั้งครรภ์ห้ามทำ ECS

2.6) ผลการตรวจทางเซลล์วิทยาของปากมดลูก (cervical cytology) พบเซลล์ผิดปกติเป็น HSIL

แนะนำให้ส่งตรวจคอลโปสโกปี (Colposcopy) ทุกราย จากนั้น มีการดูแลต่อ 2 แนวทาง ได้แก่ การตรวจชิ้นเนื้อจากการทำ colposcopic-directed biopsy (CDB) ก่อนพิจารณาการรักษาต่อ หรือการรักษาเลย (see and treat approach) ด้วยการตัดปากมดลูกออกเป็นรูปกรวยด้วยห่วงลวดไฟฟ้า (loop electrosurgical excision procedure: LEEP/ large loop excision of the transformation zone: LLETZ) เมื่อตรวจด้วย คอลโปสโกปี (Colposcopy) แล้วไม่สงสัยมะเร็ง วิธีนี้ไม่แนะนำในสตรีอายุน้อยกว่า 25 ปี และสตรีตั้งครรภ์

2.7) ผลการตรวจ cervical cytology พบเซลล์ผิดปกติเป็น Atypical glandular cells (AGC)

เซลล์ที่ผิดปกติแบบนี้ อาจเกิดจากติ่งเนื้อธรรมดา (polyp) หรือเนื้อเยื่อที่ผิดปกติจากบริเวณปากมดลูก เยื่อบุโพรงมดลูก ท่อนำไข่ รังไข่ หรือจากอวัยวะอื่นๆ เช่น สิวใหญ่ เป็นต้น การดูแลเบื้องต้นขึ้นกับชนิดของ AGC

ก) AGC of endometrial origin (AGC-EM) สตรีกลุ่มนี้มีโอกาสพบโอกาสพบมะเร็งเยื่อบุโพรงมดลูก ประมาณร้อยละ 4-64 รอยโรค HSIL หรือ AIS ประมาณร้อยละ 0.3-13 และมะเร็งปากมดลูกได้ประมาณ ร้อยละ 0-4(19-23) ดังนั้น จึงแนะนำให้ทำ endometrial sampling (ES) และ ECS และตรวจ colposcopy

ข) AGC of endocervical origin (AGC-EC) สตรีกลุ่มนี้มีโอกาสพบ HSIL และ AIS ประมาณร้อยละ 9-13 มะเร็งปากมดลูกประมาณร้อยละ 6 - 10 และมะเร็งเยื่อบุโพรงมดลูกประมาณร้อยละ 0.8 - 7 ดังนั้นจึงแนะนำให้ตรวจคอลโปสโคปี (Colposcopy) และทำ ECS ร่วมกับพิจารณาทำ ES ในสตรีอายุ 35 ปีขึ้นไป หรือในสตรีที่มีความเสี่ยงต่อมะเร็งเยื่อบุโพรงมดลูก

ค) AGC favor neoplasia (AGC-FN) หรือ AIS สตรีกลุ่มนี้มีโอกาสพบ HSIL และ AIS ประมาณร้อยละ 8-22 พบมะเร็งปากมดลูกประมาณร้อยละ 3-66 และพบมะเร็งเยื่อบุโพรงมดลูกประมาณร้อยละ 0-39(19-23) ดังนั้นจึงแนะนำให้ตรวจคอลโปสโคปี (Colposcopy) และทำ ECS ร่วมกับพิจารณาทำ ES ในสตรี อายุ 35 ปีขึ้นไป หรือในสตรีที่มีความเสี่ยงต่อมะเร็งเยื่อบุโพรงมดลูก ถ้าตรวจแล้วไม่พบรอยโรค ควรตัดปากมดลูกเป็นรูปกรวย (LEEP/LLETZ) เพื่อการวินิจฉัย

ง) AGC not otherwise specified (AGC-NOS) สตรีกลุ่มนี้มีโอกาสพบ HSIL และ AIS ประมาณร้อยละ 3-13 พบมะเร็งปากมดลูกประมาณร้อยละ 2.2-8 และพบมะเร็งเยื่อบุโพรงมดลูกประมาณร้อยละ 0-12(19-23) ดังนั้นจึงแนะนำให้ตรวจคอลโปสโคปี (Colposcopy) และทำ ECS ร่วมกับพิจารณาทำ ES ในสตรีอายุ 35 ปีขึ้นไป หรือในสตรีที่มีความเสี่ยงต่อมะเร็งเยื่อบุโพรงมดลูก ถ้าตรวจแล้วไม่พบรอยโรค อาจทำการตรวจติดตามด้วย co-testing ที่ 12 และ 24 เดือน หรือตรวจด้วยตรวจทางเซลล์วิทยาของปากมดลูก (cervical cytology) ที่ 6, 12, 18 และ 24 เดือน

หมายเหตุ ถ้าตรวจไม่พบรอยโรคในเยื่อบุปากมดลูกหรือเยื่อบุโพรงมดลูก ควรตรวจเพิ่มเติมเพื่อหาความผิดปกติของรังไข่ ท่อนำไข่ หรืออวัยวะอื่น ๆ ในช่องท้องเพิ่มเติมเพื่อการวินิจฉัย เช่น การตรวจอัลตราซาวด์

2.8 ผลการตรวจตรวจทางเซลล์วิทยาของปากมดลูก (cervical cytology) พบ benign glandular changes, เซลล์เยื่อบุโพรงมดลูก (endometrial cells)

ควรทำการตรวจวินิจฉัยโรคในเยื่อบุโพรงมดลูกเพิ่มเติม เช่น การทำ ES หรือ hysteroscopy เฉพาะในสตรีวัยหมดระดูหรืออายุ 50 ปีขึ้นไป

3. ความผิดปกติจากวิธีการตรวจปากมดลูกด้วยน้ำส้มสายชู (visual inspection with acetic acid, VIA)

3.1) กรณีที่เห็น SCJ ไม่ครบโดยรอบ ให้ส่งต่อผู้ป่วยไป รพช. หรือ รพท. หรือ รพศ. ที่เป็นเครือข่าย เพื่อทำการตรวจคัดกรองด้วยวิธีอื่นต่อไป

3.2) หากพบรอยโรคเป็นฝ้าขาวขอบชัดและเข้าเกณฑ์ของการจีเอ็น ผู้ตรวจสามารถทำการรักษาด้วยการจีเอ็นได้ทันที และตรวจติดตามด้วยวิธี VIA ครั้งที่ 1, 3, และ 5 ปี ตามลำดับ ถ้าพบความผิดปกติเกิดขึ้นซ้ำให้ส่งต่อผู้ป่วยไปโรงพยาบาลเครือข่ายเพื่อการตรวจวินิจฉัยและรักษาต่อไป

3.3) หากรอยโรคสงสัยมะเร็งปากมดลูก ให้ส่งต่อผู้ป่วยไปยังโรงพยาบาลเครือข่ายที่มีศักยภาพเพื่อการตรวจวินิจฉัยและรักษาต่อไป

สรุป

ราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทย (RTCOT) สมาคมมะเร็งนรีเวชไทย ร่วมกับชมรมคอลโปสโคปีและพยาธิสภาพปากมดลูกแห่งประเทศไทย ได้จัดทำแนวทางในการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก และการดูแลรักษาผลการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกที่ผิดปกติ โดยได้มีการปรับปรุงให้มีความเหมาะสมกับ โครงสร้างพื้นฐานของการให้บริการทางสาธารณสุข ความพร้อมของการตรวจทางห้องปฏิบัติการภายในประเทศ บทความนี้ส่วนใหญ่เรียบเรียงและดัดแปลงมาจาก แนวทางเวชปฏิบัติของราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทยฉบับ ค.ศ. 2020 และได้มีการเปรียบเทียบข้อเหมือน ข้อแตกต่างระหว่างแนวเวชปฏิบัติในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงได้สรุปแนวทางการดูแลผลการตรวจคัดกรองที่ผิดปกติสำหรับสูตินรีแพทย์ทั่วไป

2.3 ประโยชน์ที่ได้รับ

2.3.1 ต่อตนเอง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการไปฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านต่อยอดอนุสาขามะเร็งนรีเวชวิทยาคือ ได้ความรู้ในการดูแลผู้ป่วยมะเร็งนรีเวชทั้งในด้านการป้องกันส่งเสริมรวมถึงการรักษาโรคทางมะเร็งนรีเวช เช่นการให้ความรู้ผู้ป่วยในด้านการป้องกัน เฝ้ารอวัง และติดตามก่อนและหลังการรักษาโรคทางมะเร็งนรีเวช ความรู้ในด้านการให้ยาเคมีบำบัดและการเฝ้ารอวังภาวะแทรกซ้อนของการให้ยาเคมีบำบัด รวมถึงการผ่าตัดทางมะเร็งนรีเวชขั้นสูง

2.3.1 ต่อหน่วยงาน

สามารถตรวจสอบกล้องมะเร็งปากมดลูกวินิจฉัยและรักษารอยโรคก่อนเป็นมะเร็งปากมดลูก ให้ยาเคมีบำบัด และการผ่าตัดทางมะเร็งนรีเวชขั้นสูงได้ ลดการส่งตัวผู้ป่วยไปรักษาในโรงเรียนแพทย์ได้

2.3.1 อื่น ๆ (ระบุ)

สามารถถ่ายทอดความรู้ในการสอนนักศึกษาแพทย์ได้

ส่วนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรค

3.1 การปรับปรุง

อุปกรณ์ที่ใช้ในการส่องกล้องปากมดลูกไม่ครบ อุปกรณ์การผ่าตัดไม่ครบ ผู้ช่วยผ่าตัดยังมีทักษะไม่เพียงพอ ศูนย์เคมีบำบัดยังไม่พร้อมรับผู้ป่วยแบบผู้ป่วยใน

3.2 การพัฒนา

จัดซื้ออุปกรณ์ที่จำเป็นในการส่องกล้องปากมดลูกและการผ่าตัด พัฒนาทักษะในการช่วยผ่าตัดของผู้ช่วยผ่าตัดและจัดซื้ออุปกรณ์ผ่าตัดที่จำเป็น รวมถึงศูนย์เคมีบำบัดจำเป็นต้องรับผู้ป่วยแบบผู้ป่วยในได้

ส่วนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

จัดซื้ออุปกรณ์ที่จำเป็นในการส่องกล้องปากมดลูกและการผ่าตัด พัฒนาทักษะในการช่วยผ่าตัดของผู้ช่วยผ่าตัดและจัดซื้ออุปกรณ์ผ่าตัดที่จำเป็น รวมถึงศูนย์เคมีบำบัดจำเป็นต้องรับผู้ป่วยแบบผู้ป่วยในได้

พญ.นัชฐา ศิริรัญญาลักษณ์

ลงชื่อ..... 2.54287 .....ผู้รายงาน

(นางสาวนัชฐา ศิริรัญญาลักษณ์)

ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป

.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ..... .....หัวหน้าส่วนราชการ

(นายอดิศร วิตตางกูร)

(.....)
ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสิรินธร

หลักสูตรแพทยประจำบ้านต่อยอด

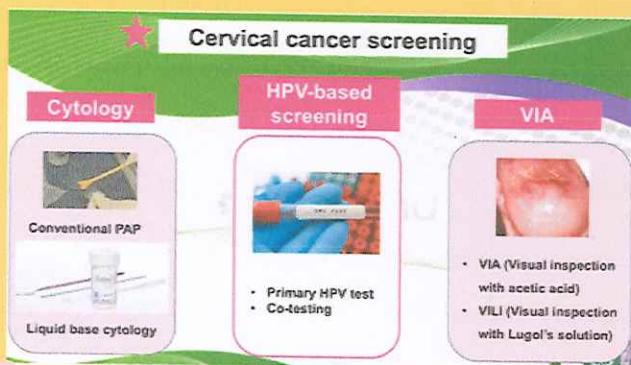
อนุสาขามะเร็งวิทยาเนื้องอก

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนรีแพทย์สาขาวิชามะเร็งวิทยาเนื้องอก

1. มีความรู้ความสามารถและมีทักษะในการดูแลรักษาผู้ป่วยโรคมะเร็งเนื้องอกอย่างมีมาตรฐานและ สอดคล้องกับระบบสุขภาพ
2. มีความสามารถในการวิจัยและค้นคว้าหาความรู้ที่มีประสิทธิภาพ
3. มีวิชาชีพนิยม คุณธรรม จริยธรรม และเจตคติที่ดีต่อผู้ป่วยและญาติ ผู้ร่วมงาน ผู้ร่วมวิชาชีพ และสังคม
4. มีความเข้าใจบทบาทและความสำคัญของสหสาขาวิชาชีพตลอดจนสามารถท างานเป็นส่วนหนึ่ง ของทีมในการดูแลผู้ป่วยแบบองค์รวม
5. มีความสามารถในการสื่อสารและถ่ายทอดความรู้ให้กับแพทย์และบุคลากรทางการแพทย์ ตลอดจนนักศึกษาและประชาชนทั่วไป

การป้องกันและคัดกรองมะเร็งปากมดลูก (Cervical cancer prevention and screening)

1. การตรวจหาเชื้อ HPV Primary HPV testing คือ การตรวจหาเชื้อที่เป็นสาเหตุของมะเร็งปากมดลูก เพื่อระบุสายพันธุ์จำเพาะของเชื้อ high-risk HPV โดยเฉพาะสายพันธุ์ 16 และ 18 และตรวจหาเชื้อ HPV โดยไม่มีการระบุสายพันธุ์จำเพาะ
2. การตรวจเซลล์วิทยาของปากมดลูก Cytology คือการตรวจเซลล์ปากมดลูก มี 2 วิธี ได้แก่ การตรวจแบบดั้งเดิม Papanicolaou smear (Pap smear) และการตรวจแบบ liquid-based cytology

ประโยชน์ที่ได้รับและการนำไปปรับใช้

ได้ความรู้ในการดูแลผู้ป่วยมะเร็งเนื้องอกทั้งในด้านการป้องกันส่งเสริมรวมถึงการรักษาโรคมะเร็งเนื้องอก เช่นการให้ความรู้ผู้ป่วยในด้านการป้องกัน เฝ้าระวังและติดตามก่อนและหลังการรักษาโรคมะเร็งเนื้องอกความรู้ในด้านการให้ยาเคมีบำบัดและการเฝ้าระวังภาวะแทรกซ้อนของการให้ยาเคมีบำบัด รวมถึงการผ่าตัดทางมะเร็งเนื้องอกขั้นสูง

สามารถตรวจสอบกล้องมะเร็งปากมดลูกวินิจฉัยและรักษารอยโรคก่อนเป็นมะเร็งปากมดลูก ให้ยาเคมีบำบัด และการผ่าตัดทางมะเร็งเนื้องอกขั้นสูงได้ ลดการส่งตัวผู้ป่วยไปรักษาในโรงเรียนแพทย์ได้